

FRYSKE AKADEMY

Jaarrekening 2017

INHOUDSOPGAVE	pagina
Verantwoording	3
Algemene informatie	4
Verslag van de Directie	5
Verslag van de Raad van Toezicht	10
Jaarrekening 2017	12
Balans per 31 december 2017	13
Exploitatierekening over 2017	15
Kasstroomoverzicht 2017	16

VERANTWOORDING

ALGEMENE INFORMATIE

1. Missie, kerntaken en organisatiestructuur

1.1 Missie

Sinds haar oprichting in 1938 zet de Fryske Akademy zich in voor het fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek naar de Friese taal, geschiedenis en cultuur. Na ruim 75 jaar is deze opdracht, die de Friese samenleving het instituut bij de stichting meegaf, nog altijd leidend. Het is de taak van de onderzoekers van de Fryske Akademy de dynamiek van taal en van sociale en historische processen te analyseren. Dat doen zij door onderzoek te verrichten naar de Friese taal, meertaligheid, taalleren en het verleden van Fryslân. De Fryske Akademy maakt het geschreven, gesproken en historisch erfgoed toegankelijk voor wetenschap en maatschappij. Door langlopende processen rond taalvariatie en -verwerving, meertaligheid, culturele eigenheid en identiteitsvorming te verklaren, ontstaat een beter begrip van de diversiteit van menselijke interacties binnen een specifieke regionale context. De Fryske Akademy blijft stevig in de regio verankerd en deelt haar kennis met tal van wetenschappelijke instellingen en maatschappelijke partijen in binnen- en buitenland.

1.2 Kerntaken

De voornaamste taak van de Fryske Akademy is het verrichten van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek op de vakgebieden taalkunde, sociolinguïstiek, sociologie, lexicografie, meertaligheid en taalleren, minderheidstalen, het Oud-Fries en de geschiedenis van de middeleeuwen, de vroegmoderne tijd en de nieuwste tijd. In dit onderzoek speelt de ICT en de ontwikkeling van digitale tools en collecties een steeds belangrijkere rol.

In het verlengde hiervan kunnen de volgende kerntaken onderscheiden worden:

- Actieve deelname aan het internationale wetenschappelijk debat door het leveren van hoogwaardige publicaties en deelname aan congressen en symposia.
- Bijdragen aan het behoud en de bevordering van het Fries als tweede rijkstaal.
- Kennisvergaring en kennisdeling met betrekking tot de Friese taal, cultuur en geschiedenis ten behoeve van maatschappelijke partijen.
- Het entameren en aangaan van samenwerkingsverbanden met de regionale kennisinstellingen en met universiteiten en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland.
- Het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met overheden in regio's met een minderheidstalenproblematiek.
- Het verrichten van opdrachtonderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van regionaal- en Europees overheidsbeleid.
- Het aanleggen en onderhouden van digitale collecties met betrekking tot het Friese gesproken en geschreven erfgoed.

1.3 Organisatiestructuur

De Fryske Akademy is krachtens ministerieel besluit gelieerd aan de KNAW. De voorwaarden van de liëring zijn vastgelegd in een bestuursafpraak tussen rijk en provincie die iedere zes jaar wordt herzien en verlengd. Als zelfstandige stichting beschikt de Fryske Akademy over een Raad van Toezicht en een Ondernemingsraad. De directeur-bestuurder is eindverantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut. Hij wordt daarin geadviseerd door een Management Team. Verder wordt de directeur-bestuurder geadviseerd door een wetenschapscommissie en door een door de provincie Fryslân ingestelde maatschappelijke adviesraad. De stichting heeft tevens de ANBI-status.

DIRECTIEVERSLAG

Inhoudelijk

De omvang van de wetenschappelijke bedroeg in 2017 16.7 fte, en bestond uit 11.2 fte wetenschappelijke staf (deels tijdelijk), 2.3 tijdelijke post-doc aanstellingen (o.a. een VENI) en 3.2 fte promovendi. Dat is de afgelopen tien jaar nooit zo laag geweest. Daarnaast was er 11.8 fte ondersteunde onderzoekstaf (WOP) en 9.6 fte bij algemene zaken. Ondanks de kleine bezetting en het zeer verscheidene takenpakket, kunnen we zeggen dat 2017 een succesvol jaar was.

2017 was bijzonder succesvol jaar op het vlak van het binnenhalen van additionele externe financiering (1,941 M€) en dit zowel bij regionale (provincie Fryslân, andere provincies, gemeenten, particuliere fondsen), nationale (CLARIAH, Taalunie, NWO, KNAW) als Europese fondsen (Erasmus+, Horizon2020-MCSA-RISE). Een kwart van dat subsidiebedrag is verworven in competitieve subsidierondes. Extra financiering is binnengehaald over de hele breedte van het werkveld van de Fryske Akademy. Belangrijkste projecten zijn: HISGIS (Mol) met o.a. de Amsterdam Time Machine (CLARIAH) en diverse regionale subsidies; COLING: Minority languages, major opportunities. Collaborative research, community engagement and innovative educative tools (Horizon2020-MCSA-RISE, Van de Velde & Van der Meer); Innovatie in het Friese zuivelcluster 1950-nu (diverse regionale partners, Molema), Online Nederlands-Fries Woordenboek (provincie Fryslân, Van de Velde), The impact of Canon Law in Frisia (provincie, Nijdam i.s.m. VU Amsterdam) en de Erasmus+ projecten LangUp en Critical Skills (Van der Meer).

De FA nam actiever dan ooit deel aan het nationale en internationale wetenschappelijke debat door het leveren van hoogwaardige publicaties en deelname aan congressen en symposia (wat de M-kosten doet stijgen). Ondanks de reductie in onderzoeksformatie en lump sum financiering, werd de in 2016 ingezette stijging in de kwaliteit van de publicaties in 2017 duidelijk verdergezet. We zien daarbij: (1) een verschuiving van vak- en publieksartikelen naar meer gerefereerde tijdschriftartikelen; (2) meer publicaties in internationale toptijdschriften (15 publicaties in ERIH+ of equivalent); (3) een duidelijke toename van het aantal wetenschappelijke lezingen, die steeds meer plaatsvinden op internationale congressen; (4) FA-medewerkers werken veel meer samen met andere onderzoekers, zowel binnen als buiten de FA. Het onderzoek gericht op de regio heeft een sterker internationaal karakter gekregen en leverde naast een breed spectrum aan wetenschappelijke publicaties (in Friese tijdschriften, nationale en internationale tijdschriften, in conference proceedings, monografieën) ook diverse beleidsrapporten op zoals *Minority Languages and Education: Best Practices and Pitfalls* voor het Europees Parlement en de *Economische Vitaliteitscan Noordoost-Fryslân*. Andere hoogtepunten waren het 50^e regionale dossier van Mercator, het boek van Mol over de Friese volkslegers en de dissertaties van Stapel en Bosma.

De FA is actief in heel wat internationale netwerken, ook als coördinator. Het Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning speelt in Europa een sleutelrol bij de inventarisatie en de verspreiding van expertise op het gebied van minderheidstalen en meertalig onderwijs. Het Geschiedenisnetwerk voor Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland stimuleert de samenwerking op het terrein van regionale geschiedenis en erfgoed. De FA organiseerde diverse internationale workshops, schreef mee aan regionale, nationale en internationale subsidieaanvragen en had buitenlandse onderzoekers te gast (uit o.a. Frankrijk, Duitsland en China, variërend van student tot hoogleraar).

Er is zwaar geïnvesteerd in de digitale onderzoekinfrastructuur door het aantrekken van twee ICT-medewerkers. Het resultaat daarvan is nu al zichtbaar in de uitbouw van HISGIS, de subsidiëring en redactie van het nieuwe Online Nederlands-Fries Woordenboek (2017-2022), het opstarten van de verbetering aan de taaldatabanken Fries en de ontwikkeling programmatuur voor klinkervisualisatie (Visible Vowels). Daarbij is ook de opzet gemaakt voor een onderzoeks- en serviceplatform *Poarte ta it Frysk*. Het heeft ook geresulteerd in de erkenning als partner door CLARIAH.

Tenslotte willen we opmerken dat de gerealiseerde wetenschappelijke kwaliteitsslag en internationalisering niet ten koste gaat van regionale activiteiten en onderzoek en de verbinding met de lokale gemeenschap. Naast de vele publieksactiviteiten en het onderhouden van de banden met de werkverbanden is er hard gewerkt aan diverse projecten in het kader van LF2018 Culturele Hoofdstad programma Lân fan Taal. Dat laatste zal in 2018 een breed spectrum aan producten opleveren.

Financieel

De jaarrekening 2017 is de financiële weerslag van het gevoerde beleid over 2017, zoals dit in de meerjarenbegroting 2017-2020 is geformuleerd. Aan deze begroting liggen beleidsmatige keuzes ten grondslag die erop gericht zijn om de in de voorgaande jaren opgebouwde reserves gecontroleerd af te bouwen tot ongeveer 15% van het exploitatietotaal. De volgende aannames zijn in deze begroting verwerkt:

a. Vanaf het begrotingsjaar 2016 wordt een deel van het vermogen ingezet in strategische vacatures. In 2017 betrof dit per saldo € 326.200 aan loonkosten. Het betreft twee postdoc en twee promovendi plekken (met cofinanciering), twee ICT ontwikkelaars, een projectverwerfer en uitbreiding van de afdeling communicatie.

b. de vaste kosten zijn hoger dan de vaste lumpsum bijdragen en overige vaste inkomsten, een nadelig verschil van € 165.000.

c. in de begroting 2017 was een taakstelling opgenomen om € 165.000 in te verdienen op externe projectgelden, daarvan is ongeveer € 100.000 gerealiseerd in 2017.

d. de materiele kosten zijn ten tijde van het opstellen van de begroting te krap begroot. De reden hiervoor was dat er in 2017 acties zouden worden ondernomen om op de materiele kosten te bezuinigen, maar die zijn niet uitgevoerd.

Een bijkomend punt van zorg is dat in de begroting én de externe projectgelden tot op heden geen ruimte is gereserveerd voor het eigen risico dragerschap (EDR) WW, transitievergoedingen en overige balansposten uit hoofde van personele verplichtingen ten behoeve van externe projecten. Dit door de al jaren aanwezige discrepantie tussen vaste kosten versus lumpsum subsidies. Dit betekent dat de jaarlijkse reservering van deze lasten ten laste van de reguliere exploitatie wordt gebracht.

De nog te realiseren projecten worden in principe neutraal opgenomen in de begroting, dit betekent dat de projectopbrengsten gelijk zijn aan de kosten. Van projecten waar de details van bekend zijn of die gestart zijn in een voorgaand boekjaar, worden de opbrengsten en kosten op basis van goedgekeurde projectbegrotingen meegenomen in de begroting.

Dit beleid heeft geleid tot een negatief exploitatiesaldo van € 432.000 over 2017, dit ten opzichte van een begroot exploitatieresultaat van € 316.458 negatief. Dit betekent een overschrijding van € 113.000.

	Realisatie	Begroting	Afwijking	
	€	€	€	%
Baten	3.751.784	3.450.870	300.914	8,7
Lasten	4.184.205	3.767.328	-416.877	-11,1
Resultaat	-432.421	-316.458	-115.963	

Algemeen

De Fryske Akademy is er niet in geslaagd om de geformuleerde uitgangspunten van de MJB 2017-2020 te realiseren. In concreto zijn dat de kostenbesparingen op de personele en materiële kosten en de taakstelling om externe gelden binnen te halen en de mogelijkheden hierop in te verdienen te realiseren.

De baten zijn toegenomen, de specificatie luidt:

	€
Ontvangen legaten	95.000
KNAW looncompensatie 2016 en 2017	66.000
Hogere projectopbrengsten en werk derden	72.700
Afrekening provinciale bijdrage 2016	48.500
Diversen	18.800
Totaal	<u><u>301.000</u></u>

De projectopbrengsten en werk derden is hoger dan verwacht: er is € 1.277.700 aan externe gelden toegekend om verschillende onderzoeksprojecten uit te voeren. Hiervan is € 66.300 uit eigen fondsen gefinancierd, die in eerdere jaren zijn gereserveerd door de Fryske Akademy. Vervolgens bedraagt onze matchingsbijdrage € 297.900 en tot slot is de externe projectfinanciering € 913.500.

In toenemende mate beperken de verschillende subsidieprogramma's de mogelijkheden om overheadkosten ten laste van de subsidiabele kosten te brengen. Hierdoor zijn we er niet in geslaagd de marge op de onderzoeksprojecten te verbeteren en onze doelstelling met betrekking tot in verdienen te realiseren.

Uitsplitsing van de lastencategorieën laat zien dat de budgetoverschrijdingen zowel bij de personele als materiële lasten voorkomen.

	Realisatie	Begroting	Effect
	€	€	€
Personele lasten	3.293.900	3.145.300	-148.600
Materiële lasten	864.600	602.400	-262.200
Financiële baten minus lasten	25.600	19.600	-6.000
Totaal lasten	4.184.100	3.767.300	-416.800

De opvallende posten worden hier uitgelicht.

Personele lasten.

Onder invloed van diverse ontwikkelingen is het budget voor de personele lasten overschreden. De specificatie is in hoofdlijnen:

Uitbetalingen bij einde dienstverband (o.a. transitievergoedingen)	36.900
Generieke salarisverhoging cao 1,4%	45.000
Extra kosten levensloopregeling, vervanging i.v.m. afwezigheid	18.000
Diversen	1.300
Voorzieningen en reserveringen ultimo jaar:	
Dotatie wachtgeldvoorziening en toekomstige transitievergoedingen	33.300
Dotatie reorganisatievoorziening	20.200
Vrijval jubileumvoorziening en reservering vakantie uren	-6.100
	47.400
Totaal overschrijding budget personeelslasten	148.600

Materiële kosten:

Als gevolg van een te krap opgestelde begroting en ontwikkelingen in de projectenportefeuille zijn de materiële kosten toegenomen, de specificatie is in hoofdlijnen:

Afschrijvingen	53.100
Huisvestingskosten	17.000
Materiële kosten reguliere exploitatie	68.300
Materiële kosten projecten (is gecompenseerd door projectgelden)	<u>123.800</u>
Totaal overschrijding budget materiële kosten	<u>262.200</u>

Toelichting exploitatieresultaat

Het gerealiseerde exploitatieresultaat is achtergebleven bij de begroting. Deze lijn is al begin 2017 gesignaleerd en gerapporteerd in de kwartaalrapportages. De belangrijkste redenen zijn in deze rapportages aangegeven, namelijk hogere personeelskosten, hogere materiële kosten en lagere projectinkomsten en inverdienmogelijkheden dan was begroot.

Positief is dat de opbrengsten zijn toegenomen, zo heeft de KNAW in 2017 looncompensatie over 2016 en 2017 verstrekt en de provincie Fryslân heeft na verrekening een verhoging van de lumpsum subsidie 2016 toegekend. En er zijn extra gelden uit hoofde van toegekende legaten ontvangen.

De hogere personeelskosten worden mede door inhuur tijdelijk personeel op vaste posities, hogere inschalingen en urenuitbreidingen veroorzaakt. In de oorspronkelijke MJB 2016-2019 was geen rekening gehouden met deze posten. Daarnaast zijn er in 2017 diverse uitkeringen en nabetalings geweest, waaronder transitievergoedingen en verlofdagen van uit dienst getreden personeel. En tot slot zijn er bij het opstellen van de jaarrekening 2017 diverse reserveringen gemaakt voor het EDR WW en de transitievergoeding.

Per saldo betekent dit dat de loonkosten € 148.600 hoger waren dan opgenomen in de begroting 2017.

Bij nagenoeg alle kostencategorieën zijn de gerealiseerde cijfers hoger dan die van de begroting 2017. Een algemene oorzaak is dat er in het hedendaagse wetenschappelijke onderzoek hogere eisen aan de investeringen van ICT hardware en ICT software worden gesteld. Ook zijn er extra kosten gemaakt voor het vertalen/corrigeren van internationale publicaties en open access publicaties. Die kosten zijn een rechtstreeks gevolg van de kwaliteitsslag die in het wetenschappelijk onderzoek gerealiseerd wordt en de eisen die door KNAW gesteld worden rond publicaties

Enkele specifieke posten worden hier toegelicht.

- Zo zijn de afschrijvingslasten € 53.000 hoger dan begroot. Door een hogere WOZ waarde diende er meer op de gebouwen te worden afgeschreven. En er zijn extra investeringen in apparatuur, hard- en software, gepleegd.
- De huisvestingslasten zijn € 17.000 hoger dan geraamd. Oorzaken zijn de uitgestelde verkoop van het pand Doelestraat 2-4 en diverse nagekomen kosten door de afronding van de nieuwbouw.
- Bij de overige categorieën van de materiele kosten heeft een totale overschrijding van € 192.200 plaatsgevonden. Hiervan komt € 123.800 voor rekening van projectactiviteiten en € 68.300 voor de reguliere exploitatie. Deze hogere kosten van projectactiviteiten wordt volledig gecompenseerd door hogere projectopbrengst, waarvan een deel voor rekening komt van onze matchingsbijdrage. Van belang is te benoemen dat de hoogte van de materiele kosten sterk afhankelijk is van de projectactiviteiten. Deze fluctueren over de jaren en zijn afhankelijk van welke ingediende projectvoorstellen uiteindelijk worden gehonoreerd. Per saldo hebben de projecten, naast de € 100.000 inderdiendop externe projectgelden, een positieve bijdrage geleverd van € 25.000, dit is een totale positieve bijdrage van € 125.000 op het exploitatiesaldo.
- Bij de overige kosten zijn enkele niet voorziene kosten te vermelden. Dit zijn die voor het starten van het procesbegeleidingstraject voor de ontwikkeling van een nieuw strategisch profiel; coachings-kosten van leidinggevendens; hogere accountantskosten t.b.v. de controle van de subsidie eindafrekening van de nieuwbouw Fryske Akademy.
- Een ander punt dat hier gemeld kan worden is dat er een verweerschrift bij de rechtbank loopt met betrekking tot de in 2017 op bezwaar vastgestelde WOZ waarde door de gemeente Leeuwarden. Het financiële belang is relatief klein. De uitspraak wordt in 2018 verwacht.

Huisvesting, ver- nieuwbouw Fryske Akademy

In 2017 is de subsidieafrekening opgesteld en gecontroleerd. Op basis hiervan hebben beide subsidiënten de laatste gelden beschikbaar gesteld. De totale bouwkosten hebben bijna € 7,5 miljoen bedragen. Hiervan hebben de subsidiënten, Provincie Fryslân, KNAW en het FAF € 7.030.000 beschikbaar gesteld; is er door de KNAW € 121.000 beschikbaar gesteld de aanpak van achterstallig onderhoud; is er voor het restaureren van het monumentale interieur van het Coulonhûs door diverse landelijke en lokale fondsen € 256.000 subsidie verstrekt. Daarnaast is de bestemmingsreserve zalencentrum ad. € 79.114 uit 2001 in 2016 vrijgevallen ten gunste van het bouwbudget. De overall conclusie is dat het totale bouwproject binnen de beschikbare gelden is gerealiseerd.

Met de aannemer zijn er nog verschillende garantiekwesties op te lossen, deze zullen hoogstwaarschijnlijk in 2018 worden afgewikkeld.

Juridische kwestie en financiële risico's, als gevolg van de verbouw aantasting kapconstructie door huiszwam It Aljemint

Al tijdens de oplevering van It Aljemint in augustus 2015 bleek dat er vochtproblemen waren in het schilderwerk van de gestucte binnenmuren en de buitenkozijnen aan de oostgevel. Voor deze schade is in 2016 de CAR verzekering aangesproken en deze heeft deze claim gehonoreerd.

In oktober 2016 bleek de schade fors groter dan geconstateerd bij de oplevering: de kapconstructie bleek ook te zijn aangetast door de huiszwam. Deze schade is eveneens bij de CAR verzekering geclaimd, maar deze heeft de claim afgewezen op basis van de algemene voorwaarden. Om de aansprakelijkheidsdiscussie goed te kunnen voeren, heeft de Fryske Akademy bij de rechtbank een verzoek ingediend tot het houden van een voorlopig deskundigenonderzoek. Dit voorlopig deskundigenonderzoek loopt vooruit op een bodemprocedure en heeft als doel te bepalen of in deze bodemprocedure het nodige bewijs kan worden geleverd om een partij aansprakelijk te kunnen stellen. De kosten van dit voorlopig deskundigenonderzoek zullen tussen de € 25.000 en € 30.000 bedragen en zijn niet opgenomen in de cijfers over 2017. Ook is de omvang van de totale herstelkosten nog niet bekend.

Tot en met het jaar 2017 zijn de kosten voor bouwtechnisch en juridisch advies opgelopen tot € 59.000 gemaakt om te komen tot dit standpunt. Deze kosten zijn op de balans opgenomen als vooruitbetaalde kosten.

Het risico voor de Fryske Akademy is dat de claim niet wordt gehonoreerd en dat ook de herstelkosten volledig moeten worden gedragen door de Fryske Akademy.

Kengetallen/sturingsindicatoren 2017

Exploitatieresultaat

Gerealiseerd -432K t.o.v. begroot – 316K
Het verschil is in het voorgaande verklaard.

Weerstandsvermogen, algemene reserve/totaal baten (norm 10-20%)

Gerealiseerd 27,80%, begroot 23%.

Solvabiliteit

Ultimo 2017 is de deze 30,5%, begroot was 28,2%
Het percentage betreft de verhouding eigen vermogen versus het balanstotaal.

Liquiditeit eind 2017

Ultimo 2017 bedroegen de liquiditeiten € 1.220.764.

Current ratio

Ultimo 2017 2,4%, begroot was 1,32% (norm >1)

Eigen vermogen, inclusief bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen

Ultimo 2017 € 970.290, begroot was € 1.097.000.

Vooruitzichten 2018

Eind 2017 heeft de Raad van Toezicht dhr. W. Smink als procesbegeleider heeft aangesteld om te komen tot een nieuw strategisch profiel met een heldere keuze voor onze missie en wetenschappelijke koers. Daarbij dient efficiency verbetering en een strakke beheersing van de financiële middelen centraal te staan. Dit heeft geleid tot de installatie van een projectgroep “Nije Akademy”.

Begin 2018 is Prof. Dr. A.J. Brand in overleg met de Raad van Toezicht teruggetreden als directeur-bestuurder. Dhr. W. Smink zal naast zijn rol van procesbegeleider ook als interim directeur-bestuurder acteren. In die rol zal hij verantwoordelijk zijn voor de strategievorming en het ontwikkelen van een transitieplan om de nieuwe koers te implementeren. Vervolgens zal in de loop van 2018 de procedure voor de invulling van de vacature directeur-bestuurder worden opgestart.

En ander belangrijk punt voor de Fryske Akademy is het vernieuwen van de Bestuursafpraak Fryske Taal en Cultuur (BFTK), die de afspraken tussen Rijk en Provinsje Fryslân vastlegt. De Fryske Akademy is een van de onderwerpen van deze Bestuursafpraak, die in 2018 opnieuw wordt vastgelegd. Daarnaast zal de liëringsovereenkomst uit 1990 tussen de Fryske Akademy en de KNAW worden herijkt.

2018 is het jaar van de culturele hoofdstad. De Fryske Akademy heeft dit omarmt en organiseert in de loop van 2018 een twintigtal events, zoals congressen, dichtwedstrijden en activiteiten in de tuin. Daarnaast worden er ook enkele digitale producten ontwikkeld, met subsidie van LF2018 (Lân fan taal).

In 2018 wordt het pand Doelestraat 2-4 verkocht. Dit pand is in het voorjaar van 2018 in de verkoop gegaan, de vraagprijs bedraagt € 735.000. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening is dit pand verkocht zonder voorbehouden voor een prijs van € 740.000. De boekwaarde bedraagt nihil. De overdracht zal in het 2^e kwartaal 2018 plaatsvinden.

In 2018 worden stappen ondernomen om samen met de KNAW het ICT beheer opnieuw vorm te geven. Eveneens onder begeleiding van de KNAW zal de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) worden geïmplementeerd. Tenslotte zullen nadere afspraken met het Frysk Akademyfûns worden gemaakt over onder andere legaten en schenkingen aan de Fryske Akademy en die onder beheer van het Fûns zullen worden gebracht.

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

In het eerste kwartaal van 2017 hebben twee vergaderingen plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder. Per 1 februari heeft de directeur-bestuurder een bijzonder hoogleraarschap aan de Rijksuniversiteit Groningen aanvaard. Als gevolg van het gegeven dat een tweetal leden van de Raad van Toezicht te kennen had gegeven de zittingstermijn niet te voltooien, heeft een selectie van benoembare kandidaten plaatsgevonden.

Met ingang van april 2017 bestaat de Raad van Toezicht uit een vijftal leden, Jacob Fokkema (voorzitter), Houkje Rypstra (vice-voorzitter), Anthonya Visser, Seerp Leistra en Wybren Eijzenga. In de kwartalen twee tot en met vier hebben vier formele vergaderingen plaatsgevonden.

In 2017 heeft de Raad van Toezicht de goede contacten gecontinueerd met de subsidienten, de KNAW en de Provincie Fryslân, en tevens open en constructieve gesprekken gevoerd met respectievelijk de Wetenschapscommissie, Maatschappelijke Adviesraad en de Ondernemingsraad. De voltallige Raad van Toezicht was present tijdens de geslaagde Academiedag gehouden in Leeuwarden op 15 september.

In formele zin heeft de Raad van Toezicht een drietal opgaven, werkgeverschap, de toezichthoudende rol en het geven van gevraagd en ongevraagd advies. Daarnaast heeft zij gemeend drie commissies te moeten instellen: remuneratiecommissie, commissie kwaliteit en auditcommissie.

Werkgeverschap

De Raad van Toezicht heeft in gesprekken met de directeur-bestuurder, leden van het managementteam en de ondernemingsraad meermalen gesproken over het personeelsbeleid, de overhead, de projectstructuur en de loonkosten in relatie tot de lumpsum financiering.

De eerste benoemingstermijn van de directeur-bestuurder eindigt in 2018, in overleg met de Raad van Toezicht heeft de directeur-bestuurder aangegeven niet te opteren voor een herbenoeming, echter de focus te willen leggen op (wetenschappelijk) onderzoek.

Om te komen tot een toekomstbestendig strategisch meerjarenbeleid, waarbij een duidelijke koppeling moet worden gelegd tussen enerzijds de wetenschappelijke keuzes en ambities, en anderzijds de randvoorwaarden in termen van personele en financiële resources, heeft de Raad van Toezicht gemeend in december een procesbegeleider te moeten aantrekken. Deze procesbegeleider ondersteunt de directeur-bestuurder en het managementteam van de Fryske Akademy bij het definiëren van de juiste beleidskeuzes.

Het toezicht

Belangrijkste gespreksonderwerpen tijdens de formele vergaderingen tussen de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder voor 2017 waren: de portfolio-analyse en de mid-term evaluatie aangaande het (toekomstige) wetenschappelijk beleid en de onderzoekskwaliteit, de bouwtechnische problematiek aangaande de huisvesting, de (gevolgen van de) vochtproblematiek in 'It Aljemint' en de (meerjaren) begroting.

In juni hebben wij als Raad van Toezicht de jaarrekening 2016 kunnen vaststellen en na een moeizaam begrotingsproces in november de begroting voor 2018 kunnen vaststellen.

Twee keer in het afgelopen jaar is er overleg gevoerd met de ondernemingsraad. Wij beschouwen het overleg met de ondernemingsraad als open en constructief.

Zowel het managementteam als de ondernemingsraad hebben aandacht gevraagd voor de financiële ontwikkeling en wetenschappelijke taakstelling van de Fryske Akademy. De Raad van toezicht heeft deze vraag ondergebracht in een constructieve discussie inzake de toekomst van de Akademy

Het is goed te constateren dat de betrokkenheid van alle medewerkers bij de Fryske Akademy groot is.

Langs deze weg wil de Raad van Toezicht zijn waardering uitspreken over de grote betrokkenheid en het feit dat wij nadrukkelijk het gevoel hebben dat de medewerkers trots zijn om bij de Fryske Akademy te werken. Het motiveert ons ook in de taakvervulling als toezichthouder.

Advies

De auditcommissie aangevuld met de directeur-bestuurder en hoofd algemene zaken heeft met de huidige accountant EY de controle van de jaarrekening over het boekjaar 2016 besproken. Naast het reguliere (controle)proces en de bespreking van de bevindingen, is tevens gesproken over de administratieve organisatie, interne beheersing (gelieerd aan risicomanagement) en de begroting als stuurinstrument voor het management. In de formele vergadering heeft de voltallige Raad van Toezicht de jaarrekening vastgesteld en heeft EY zijn goedkeurende verklaring afgegeven.

Gedurende het jaar heeft frequent overleg plaatsgevonden met de subsidienten, de Provincie Friesland en de KNAW, de Wetenschapscommissie en de Maatschappelijke Adviesraad.

De discussie met de subsidienten heeft er toe geleid dat de wetenschappelijke en regionale missie duidelijker gedefinieerd moet worden.

Vooruitzichten.

De Fryske Akademy zal in 2018 haar meerjarenbeleid op het terrein van onderzoek en valorisatie presenteren in het licht van de eerder genoemde herpositionering.

Externe focus, betrokkenheid van de Friese gemeenschap bij de Fryske Akademy wordt voor een deel behartigd door de Maatschappelijke Adviesraad. Daarnaast wordt middels een meer open communicatiestrategie via de media duidelijker gemaakt waar de Akademy mee bezig is.

Tevens vinden er constructieve gesprekken plaats met de andere stakeholders op het terrein van de Friese taal en cultuur, zoals Tresoar, Afûk, Cedin en de University Campus Fryslân (RuG) om mogelijke overlap te voorkomen en vooral gebruik te maken van elkaars sterke punten, maar ook om op het terrein van de overhead slimme combinaties te zoeken.

In 2018 viert de Fryske Akademy haar tachtigjarig bestaan: bij dit heugelijke feit zal met enkele bijzondere bijeenkomsten/symposia worden stilgestaan. In dit jubileumjaar zal in het kader van Culturele Hoofdstad Leeuwarden aandacht worden gevraagd voor o.a. Tweetaligheid.

JAARREKENING 2017

- Balans per 31 december 2017
- Exploitatierekening 2017
- Kasstroomoverzicht 2017

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(voor verwerking resultaat)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
ACTIEF		
VASTE ACTIVA		
1) Materiële vaste activa	2.081.890	1.969.450
	<u>2.081.890</u>	<u>1.969.450</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
2) Onderhanden werk	0	276.585
3) Vorderingen	284.234	846.263
4) Liquide middelen	<u>1.220.764</u>	<u>1.096.171</u>
	1.504.998	2.219.019
Totaal	<u><u>3.586.888</u></u>	<u><u>4.188.469</u></u>

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
PASSIEF		
5) Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	454	454
Algemene reserves	1.024.933	1.153.300
Bestemmingsreserves	371.492	341.753
Bestemmingsfondsen	5.832	5.832
Saldo exploitatie boekjaar	-432.421	-98.628
	970.290	1.402.711
6) Voorzieningen	132.475	169.250
7) Langlopende schulden	1.644.000	1.672.000
8) Kortlopende schulden	840.123	944.508
Totaal	3.586.888	4.188.469

EXPLOITATIEREKENING OVER 2017

	Realisatie 2017	Begroting boekjaar 2017	verschil realisatie – begroting	Realisatie 2016
	€	€	€	€
BATEN				
9) KNAW bijdragen	1.445.000	1.378.800	66.200	1.414.000
10) Bijdragen provincie Fryslân	1.098.436	1.050.000	48.436	1.054.537
11) Opbrengst projecten	913.519	875.070	38.449	1.017.485
12) Opbrengst werk voor derden	44.245	10.000	34.245	38.953
13) Overige opbrengsten	250.584	137.000	113.584	324.705
<i>Totaal van de baten</i>	<i>3.751.784</i>	<i>3.450.870</i>	<i>300.914</i>	<i>3.849.680</i>
LASTEN				
<i>14) Personele lasten</i>	3.293.932	3.145.311	148.621	3.085.482
<i>Materiële kosten</i>				
15) Afschrijvingen	103.096	50.034	53.062	44.094
16) Huisvestingskosten	154.098	137.180	16.918	129.493
17) Beheerskosten	184.124	113.360	70.764	232.800
18) Kosten inventaris en apparatuur	99.230	72.500	26.730	79.260
19) Reis- en verblijfkosten	208.295	156.626	51.669	166.300
20) Advieskosten	50.200	25.500	24.700	65.087
21) Overige kosten aan derden	45.263	47.237	-1.974	39.925
22) Overige materiële kosten	20.328	0	20.328	84.196
<i>Totale materiële kosten</i>	864.634	602.437	262.197	841.155
<i>Totale lasten</i>	<i>4.158.566</i>	<i>3.747.748</i>	<i>410.818</i>	<i>3.926.637</i>
<i>Subtotaal baten en lasten</i>	<i>-406.782</i>	<i>-296.878</i>	<i>-109.904</i>	<i>-76.957</i>
23) Financiële baten minus lasten	-25.639	-19.580	-6.059	-21.671
Exploitatieresultaat	-432.421	-316.458	-115.963	-98.628

KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Exploitatieresultaat	-432.421	-98.628
Afschrijvingen en waardeverminderingen	103.096	44.094
Mutatie reserves	0	-80.114
Mutatie voorzieningen	-36.775	-165.278
	<u>66.321</u>	<u>-201.298</u>
Veranderingen in vlottende middelen		
Vorderingen	838.613	-974.283
Kortlopende schulden	-104.385	-723.935
	<u>734.228</u>	<u>-1.698.218</u>
Kasstroom operationele activiteiten	368.128	-1.998.144
Ontvangen inkoopfacturen Materiële Vaste Activa	-215.535	-2.516.840
Ontvangen subsidie Materiële Vaste Activa	0	2.462.375
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-215.535	-54.465
Leningen	-28.000	672.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-28.000	672.000
Netto kasstroom	<u>124.593</u>	<u>-1.380.609</u>
Mutaties liquide middelen		
Stand per 1 januari	1.096.171	2.476.780
Stand per 31 december	<u>1.220.764</u>	<u>1.096.171</u>
	<u>124.593</u>	<u>-1.380.609</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVITEITEN

De Stichting Fryske Akademy heeft ten doel het instandhouden van een werkgemeenschap, die zich toelegt op het beoefenen van de wetenschap die met Fryslân, het Friese volk en zijn cultuur in al haar uitingen, en zulks in de ruimste zin, verbonden is. De financiële middelen worden verstrekt door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen via de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen te Amsterdam en door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân. Voorts wordt wetenschappelijk onderzoek verricht dat geheel of gedeeltelijk extern wordt gefinancierd.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening, opgemaakt de dato 22 juni 2017, is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in de 'Richtlijnen voor de jaarrekening Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en in overeenstemming met de richtlijn voor de jaarverslaglegging 640 'Organisaties zonder winststreven'.

GRONDSLAGEN VAN CONSOLIDATIE

Tot de toelichting op de cijfers van Stichting Fryske Akademy behoren de geconsolideerde cijfers van Stichting Fryske Akademy. In deze consolidatie zijn – behalve de cijfers van de stichting zelf – de cijfers van Stichting Frysk Akademyfûns betrokken.

De Stichting Fryske Akademy Fûns is opgericht op 19 juli 1968 en heeft tot doel de bevordering van en activering van Fries wetenschappelijk onderzoek in de meeste brede zin van het woord. Zowel bestuurlijk als economisch is de stichting nauw verbonden met de Stichting Fryske Akademy.

Bestuursleden van de Stichting Frysk Akademyfûns worden benoemd door de Raad van Toezicht van de Stichting Fryske Akademy. Slechts bij uitzondering is het bestuur van Stichting Fryske Akademy Fûns gerechtigd zelf in vacatures te voorzien.

In de consolidatie zijn derhalve de navolgende organisaties betrokken.

<u>Naam</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Belang</u>
Fryske Akademy	Leeuwarden	100 %
Fryske Akademy Fûns	Leeuwarden	100 %

De methode van consolidatie is die der integrale consolidatie, waarbij intercompany verhoudingen en transacties worden geëlimineerd.

Vanwege het bijzondere karakter van de relatie tussen Stichting Fryske Akademy en Stichting Frysk Akademyfûns is laatstgenoemde stichting niet als deelneming vermeld in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Fryske Akademy. Als gevolg daarvan is het enkelvoudige vermogen van Stichting Fryske Akademy niet gelijk aan het geconsolideerde vermogen van de stichting.

Het vermogen van de geconsolideerde jaarrekening is als volgt samengesteld:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Eigen vermogen Fryske Akademy	970.290	1.402.711
Eigen vermogen Frysk Akademy Funs	3.069.055	3.084.893
TOTAAL	<u>4.039.345</u>	<u>4.487.604</u>

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde. De cijfers zijn opgesteld op basis van historische kosten.

Vreemde valuta

Kosten en opbrengsten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Vorderingen en schulden worden omgerekend tegen de koersen op balansdatum. De hieruit resulterende winsten en verliezen zijn in de resultaten verwerkt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde onder aftrek van de lineair berekende afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte economische levensduur, rekening houdende met een eventuele restwaarde. Als de restwaarde voor de gebouwen wordt met ingang van 2009, 50% van de WOZ waarde gehanteerd. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen en terreinen	0 – 2,5% (op terreinen wordt niet afgeschreven)
Computerapparatuur	33,3%
Kantoorinventaris, bureaus en kasten	10%
Kantoorinventaris, bureaustoelen	20%
Technische apparatuur	25%

De post 'collecties' is PM gewaardeerd.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs of vervaardigingskosten, verminderd met noodzakelijk geachte voorzieningen voor incurantheid. Voor de voorraad publicaties is de voorziening altijd gelijk aan de aanschafprijs of vervaardigingskosten, vanwege het feit dat sprake is van wetenschappelijke uitgaven, waarvan de omloopsnelheid na eerste uitgave zeer laag ligt. Feitelijk worden op deze wijze alle kosten verbonden aan een uitgave in het jaar van uitgave geheel ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Effecten en deposito's

De effecten worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum. De ongerealiseerde koersresultaten zijn als 'herwaarderingsreserve aandelen' verantwoord op de balans. Dit heeft alleen betrekking op de geconsolideerde jaarrekening.

Bestemmingsfondsen

Fondsen worden gewaardeerd tegen nominale waarden

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Onderhanden werk

Een onderhanden project in opdracht van derden (hierna: onderhanden project) is een project dat is overeengekomen met een derde voor de uitvoering van onderzoek werkzaamheden waarbij de uitvoering zich gewoonlijk uitstrekt over meer dan één verslagperiode.

De projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van het onderhanden project worden als opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestatie per balansdatum verwerkt, indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat. Als het resultaat van een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten alleen verwerkt in de winst- en verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald en worden de projectkosten in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode waarin ze zijn.

De toegerekende uren worden gewaardeerd tegen de directe loonkosten. Materialen en diensten van derden worden gewaardeerd tegen inkoopprijs. Voorzienbare verliezen op projecten worden in mindering op het onderhanden werk gebracht.

Als het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten zullen overschrijden, wordt voor het verwachte verlies een voorziening gevormd en in mindering gebracht op de post onderhanden project.

Tevens worden de gedeclareerde termijnen in mindering gebracht op de post onderhanden project. Het nettobedrag per onderhanden project wordt verwerkt als actief of als schuld, indien het saldo van het onderhanden project een debet-respectievelijk creditstand vertoont.

Overige activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, zijn de overige activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET EXPLOITATIERESULTAAT

Algemeen

Uitgangspunt bij het bepalen van de resultaten is de toepassing van het continuïteitsbeginsel. De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar, waarop deze betrekking hebben, onverschillig of zij tot ontvangsten en uitgaven in dat verslagjaar hebben geleid. Baten worden slechts opgenomen, voor zover zij per balansdatum als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Lasten en risico's die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden in de jaarrekening verwerkt, indien zij bekend zijn op het moment van opmaken van de jaarrekening.

Baten

De baten worden gevormd uit rijksbijdragen van het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap zoals door de Stichting Fryske Akademy worden ontvangen van de KNAW, bijdragen van de provincie Fryslân, baten fondsen, opbrengsten werk voor derden, financiële baten en overige baten.

Exploitatiesaldo uit gewone bedrijfsvoering

Het exploitatiesaldo uit gewone bedrijfsvoering wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten hiervan over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.